

"I hear of Sherlock everywhere"

Sherlockiana

Meddelelser fra
Sherlock Holmes Klubben i Danmark
The Danish Baker Street Irregulars
Nr. 2, 1994 * 39. Aargang

by Scott Bond

Art in the Blood

Redaktører/Editors:

Bjarne Nielsen, Hestehavevej 30, DK-4572 Nr. Asmindrup
Anders Hammarqvist, Evagatan 26, S-214 59 Malmö

Sherlockiana ISBN 0902-0330 udgives to gange om aaret.
Pris kr. 50,- i Danmark, kr. 60,- i Norden. Udenfor Norden
er prisen £8 eller \$12. Udsendes gratis til medlemmer.

Klubbens præsident:

Bjarne Nielsen, Hestehavevej 30,
DK-4572 Nr. Asmindrup

* * *

Kasserer/Treasurer:

Agnes Licht, Maglemosevej 46,
DK-2920 Charlottenlund

Redaktøren for en kort bemærkning....

så lykkedes det at blive færdig med endnu et nummer af *Sherlockiana*. Aftalen var ganske vist - i fuld forståelse for den tidligere redaktors argumenter og dyb erkendelse af egen dovenskab, vankelmodighed og pressrende arbejde (bemærk venligst prioriteringen) - at bladet fortsat kun skulle komme to gange om året.

Imidlertid har jeg været så heldig, at der er indgået stof nok til et nummer, så i år kan man altså vente tre numre. Men det er ikke sikkert, den går hver gang. Og julenummeret vil måske kun bestå af et par notitser samt den officielle indkaldelse til årsmøde og generalforsamling.

Af BSI og Tom Stix er jeg blevet bedt om at gøre medlemmerne opmærksomme på *The Watson Fund*, der blev stiftet for flere år siden for at yde økonomisk støtte til sherlockianere, der ønskede at komme til New York i januar for at fejre Holmes' fødselsdag. Fonden består af bidrag fra enkeltpersoner og fra Sherlock Holmes-selskaber rundt om i USA og resten af verden. Bidrag modtages på check udstedt til **John H. Watson** og sendes til **Tom Stix, 34 Pierson Avenue, Norwood, N.J. 07648, USA.**

Ønsker man at drage nytte af fonden, kan man skrive til den på samme adresse og gøre rede for sine økonomiske behov. Alle oplysninger behandles med yderste diskretion, men det ved jo enhver med kendskab til den gode doktor.

Endvidere vil Tom meget gerne høre om *scion societies*, da BSI ønsker at opdatere sine arkiver. For at være et *scion society* skal man være godkendt af BSI, og netop her er arkiverne mangelfulde. Hvis man derfor mener at have været med i en gruppe, der var anerkendt, bedes man skrive til Tom og medsende en kopi af en sådan anerkendelse. Ønsker man at få denne anerkendelse nu, skriver man også til Tom, der da vil forsøge at imødekomme den.

*

Sherlockiana er et lille blad, der ikke kan tillade sig at lægge de store planer om specialnumre eller lignende. Og dog ligner det en tanke, at to modtagne artikler til dette nummer kredser om 'the chinese connection'. Jeg har der for søgt at kæde dem sammen med lidt andre - mere spredte - notitser om samme emne.

Ellers står blot tilbage også her at gøre opmærksom på, at vi nu i Danmark har fået et **Sherlock Holmes Museum**, hvor min egen samling af *Sherlockiana* nu er sat til rådighed for et hungrende publikum. Besøg er meget velkomne, donationer i form af bøger, hæfter og andet endnu mere. Kom op og kig!

SHERLOCK HOLMES MUSEET

Det Danske Kriminalakademis Bibliotek * Antikvariat Pinkerton

Holtets Plads 1, DK-4500 Nykøbing Sjælland. Tf: 59 93 28 21

Åben onsdag til fredag 10-16, lørdag 10-14, eller efter aftale.

"WIGGINS"

Djævlefodspulveret og Hanoi Shan

Jeg har tidligere skrevet en artikel i *Sherlockiana*, nr. 4/81, *Flere konger i legen*, inspireret af en oplysning i Charles Higham: *The Adventures of Conan Doyle, The Life of the Creator of Sherlock Holmes* (New York, Norton 1976, side 69-70). Artiklen drejede sig om Highams pegen på ærkehertug Johan Nepomuk Salvator af Østrig-Ungarn som et tænkbart forbillede for kongen af Böhmen i SCAN.

Jeg har nu fundet en anden oplysning af interesse i Highams bog. Han påpeger nemlig der (s. 208) meget kortfattet eventuelle forbilleder for DEVI, der blev publiceret i 1910:

"In *The Devil's Foot*, Holmes and Watson, in Cornwall trying to unwind from weeks of heavy work, are faced with a horrible puzzle. In a farmhouse, several members of a family are found - one dead, the others driven mad - their faces livid with terror. There are suggestions of the famous west-country legend of the Devil's Footprints; this calamity has been caused not by a mysterious one-legged demon, but by poisonous smoke resulting from the burning of a tropical plant. In this respect the story recalls the notorious Hanoi Shan case in Paris of 1906, in which the victims were found staring and dead, killed by poisonous emanations of another plant. The theme of vengeance echoes *A Study in Scarlet*; the strange explorer-killer suggests the murderous big-game hunter of the earlier story *The Empty House*.

Nogen tilhørende personoplysninger findes ikke blandt litteraturen i De Waal I eller II, hvor der kun findes toxikologiske referencer.

Jeg genkendte navnet Hanoi Shan fra mit kriminologiske bibliotek, og det lykkedes mig lidt efter lidt at finde frem til Harry Ashton-Wolfs bøger om virkelige forbrydelser fra 1920erne og 30erne. Forfatteren fortæller om sig selv, at han blev født i 1888 i England men voksede op i USA og Frankrig og tog doktorgrad i Tyskland. Under en ferie i Monte Carlo fik han ved et tilfælde nogle opgaver for det lokale politi. Dette førte til opgaver som assistent for doktor Bertillon i Paris, hvor denne var ved at organisere politiets antropometriske afdeling. Senere blev han særlig tjenestemand ved Pariserpolitiet og tolk ved domstolene. Til sidst arbejdede han som tolk ved en retssag i England i 1924 mod en fransk borger anklaget for giftmord. Efterprøver man Ashton-Wolfs oplysninger om sig selv, opdager man, at de er meget lidt pålidelige. Oplysningen om Bertillon er af kronologiske grunde urimelig. Derimod er oplysningen om tolkearbejdet rigtig. Hans bøger er illustreret med de mest fantastiske fotografier, bl.a. af forfatteren i forskellige forklædninger.

I British Museums katalog vol. 260 står han opfort som Wolfe (Harry Ashton) og ikke som Harry Ashton-Wolfe. Han skrev mellem 1925 og 1932 ni bøger om virkelige forbrydelser, aktuelle eller historiske, hvoraf fire blev oversat til svensk. Jeg har disse og tre af de uoversatte. Hanoi Shan behandles i to af disse, nemlig *Warped in the Making* (1928) (*Brottsslingar*, 1929) i kapitlerne *Selvmordsrummet - Hanoi Shan* (1) og *Gifset i mikrofonen - Hanoi Shan* (2), samt i *The Thrill of Evil* (1928) (*Det ondas tjuuning*, 1931) i kapitlerne *Kiki: En historie om Hanoi Shan, spindeln og Chen Foo Lee. En historie om Shan, spindeln*.

Indholdet i dem er i korthed:

Hanoi Shan havde været en stort set udmaerket guvernør for en provins i det daværende Tonkinkina, en del af den franske besiddelse Indokina, der indgår i det nuværende Vietnam. Under en elefantjagt fik han svære rygskader, der ikke kunne helbredes. Dette forandrede hans karakter til det værre, og han blev afsat efter et oprør. Han flyttede til Paris i det forsængelig håb at blive helbredt. Da dette var håblost, overgik han til rollen som leder for en forbryderorganisation, hvor han anvendte sine tidligere okkulte kundskaber. Han fik ovennavnet *L'Araignée - Edderkoppen*.

(1) Hanoi Shan var især interesseret i diamanter. Til Hôtel d'Amsterdam på Rue Lohmard ankom en sydafrikansk diamanthandler med sit lager. Han blev en morgen fundet hængt på sit værelse nr. 14 med et skrækindjagende ansigtudtryk. Diamanterne var væk. Nogle dage senere fandtes under samme omstændigheder en franskmand, der havde overtaget værelset efter en diamanthandler, der havde

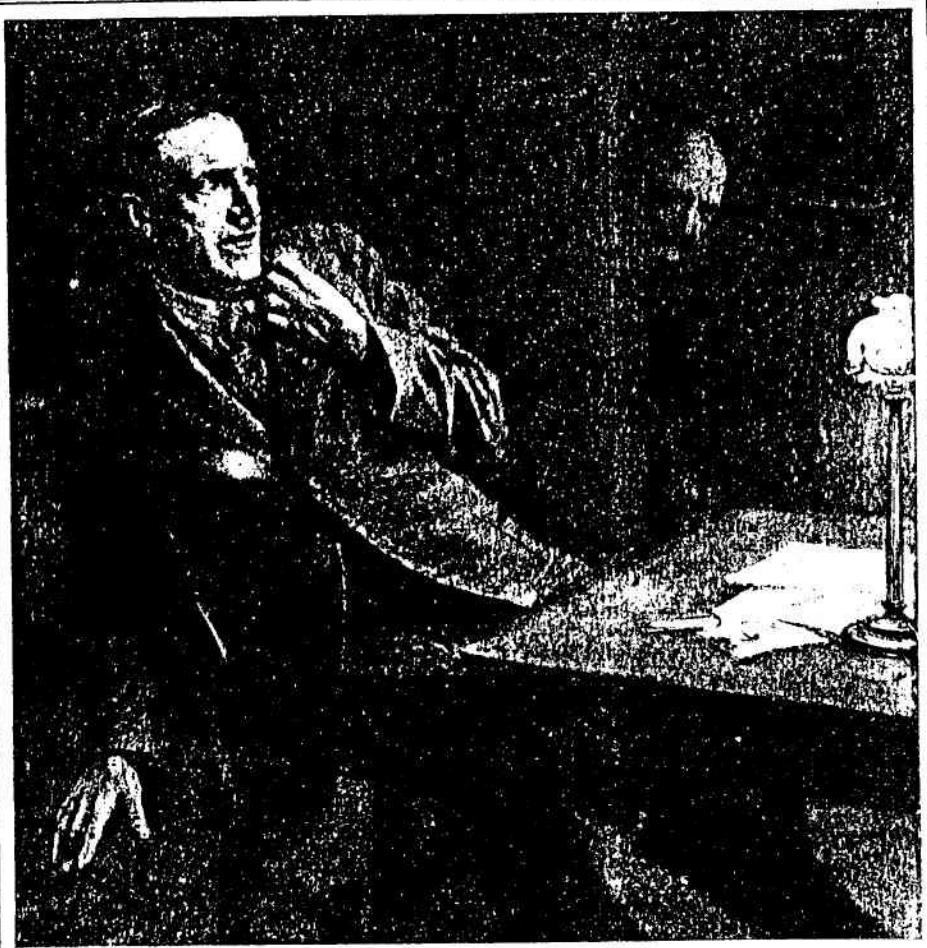

DET ENDE EXISTERANDE PORTRÄTTET
AV HANOI SHAN, »SPINDELN».
(Ur Cayenne-fängelsets register).

krævet at få et andet værelse. På grund af mistanke om, at alt ikke gik rigtigt for sig, døde i samme værelse og under samme omstændigheder først en politibetjent og siden en fattig medicinstudrende, der mod løste om beløning havde over-nattet der. Det sidste tilfælde viste sig at være mord. Den kendte kriminal-tekniker Alphonse Ber-tillon, der ofte er helten i Ashton-Wolfs beretninger, beordrede den sidst-nevnte til at overnatte på hotellet forklædt som hol-landsk diamanthandler. Til stede kom også dennes gode ven, den amerikanske detektiv Bannister, der var ansat ved detektivbureauet Pinkertons afdeling i Paris, og som efter fotografierne at dømme led af akro-melagi. Han optrådte som amerikansk diamanthandler og forlangte at få værelse 14. De holdt begge vagt i værelset, da en giftig gas strømmede ind og påvirkede dem stærkt psykisk. En djævlsk orientaler sneg sig ind i værelset, da den ene væg var gledet til side, fulgt af en flok landsmænd. Det lykkedes Ashton-Wolfe og Bannister med våben i hånd at fange flere af dem, men lederen, Hanoi Shan, undslap. En langt ført til en antikvitetsforretning i nabohuset, der ejedes af dennes kinesiske medhjælper Li Hang Foo. Hanois Shan flygtede til udlandet.

(2) Han vendte i hemmelighed tilbage for at hjælpe en af sine anklagede medhjælpere. Der skete fire uforklarlige mord i Paris, karakteriserede af grov vold, hvor ofrene var blevet bestjålet for diamanter. På åstederne fandt man lommetørklæder med en parfume, der fik begge detektiver, da de snusede til den, til at blive angrebet af en rasende blodtörst. Telefonrøret hos det sidste offer, der var diamanthandler, var blevet præpareret med en indonesisk gift, ligeledes en række breve der var blevet sendt til ham. En af Hanoi Shans medhjælpere, der var elektriker, havde taget sig af telefoninstallationen. Hanoi Shan forsvandt nu, men diamanterne blev fundet hos en medhjælper, der var på vej udenlands. Hanoi Shan blev til sidst myrdet af sine medhjælpere, da han forsøgte at snyde dem for deres andel i byttet. Som kilde til begge disse beretninger angiver Ashton-Wolfe Pariser-udgaven af tidsskriftet *Chroniques des Tribuneaux* 1907-08, hvilket jeg ikke har kontrolleret.

Uanset om man kan spore nogen påvirkning på DEVI fra disse sensationelle sager, forekommer det, som om Sax Rohmer var stærkt inspireret af Hanoi Shan i sin Doktor Fu Manchu, der debuterede i 1913 i *The Mystery of Dr. Fu Manchu* (*Fu Manchus Mysterium*, 1943).

Bannister was leaning back in his chair, rigid, his eyes glued on the wall. Horrified at his appearance, I was about to crawl out, when his hand motioned me back.
I understood.

Klas Lithner (lettere forkortet)

"...There is a certain Chinese doctor in Limehouse who has a small army of men and women in his employ - his activities, I should add, are even more nefarious than those of Israel Sarpedon - and in this he may be useful to me, as I may some day be to him..."

Solar Pons i *The Adv. of the Praed Street Irregulars*

Pons og "den kinesiske doktor" mødes også i *The Adventure of the Seven Sisters* i *The Chronicles of Solar Pons*, og i *The Adventure of the Camberwell Beauty* fra *The Return of Solar Pons* er denne kinesiske doktor ligefrem Pons' klient.

Yderligere sammenhænge mellem Sherlock Holmes og Fu Manchu kan granskedes i *A Case of Identity* af Andrew Jay Peck i *Rohmer Review* nr. 2, januar 1969, hvori Peck fremhæver lighedstræk mellem Fu Manchus mangeårige bekæmper Sir Denis Nayland Smith og Mesteren.

I samme nummer af *Rohmer Review* er for øvrigt to små artikler af Rohmer selv, hvori han fortæller om, hvorledes han fik idéen til Fu Manchu, og her nævnes Hanoi Shan ikke med et ord.

Til gengæld efterfølges disse to små erindringsstykke af Rohmer af en artikel af John Harwood, der også påpeger Hanoi Shan som en mulig inspirationskilde for Rohmer.

Fra Væddeløbsbladet

Conan Doyle - figurer

Professor Moriarty og Silver Blaze er navne, der indgår i to traditionelle galoppløb, hvor den danske Sherlock Holmes-klub har udsat værespriimerne. For tre år siden døde Henry Lauridsen i en høj alder. Han var en legendarisk person. Hans fremtoning var jo virkelig satirisk, hans humor aldrig festligt.

I mange år var han handicappet for galopsporten på Aalborg Væddeløbsbane. Hans hyre henteede han som satirisk bladtegner på den lokale Aalborg Stiftstidende.

Og så var han også præsident for den danske Sherlock Holmes-klub. Der findes Sherlock Holmes-klubber over den ganske verden. Her mødes elskere af forfatteren Conan Doyles fantastiske historier om mesterdetektiven Sherlock Holmes og hans gode ven Dr. Watson.

Disse personer opererer i det forrige århundrede England, hvor galoppløbene er en ikke uvanlig bestanddel af det kulturelle livet.

En af Conan Doyles historier hedder slet og ret Silver Blaze, og omhandler mysteriet om en svorfundet galophest, der lyder dette navn. Sherlock Holmes opklarer selvfølgelig med hjælp af sin skarpe ingtagesevne og logiske sans dette mysterium.

Henry Lauridsen fik i sin præsidenttid for den danske Sherlock Holmes-klub indstillet et løb med titlen Silver Blaze Sweepstakes. Hermed fulgte han i sine udenlandske klub-kollegas fodspor. I bl. a. Japan, USA, Canada og Tyskland rides der også løb opkaldt efter Silver Blaze med værespriimer udsat af de stedlige Sherlock Holmes-klubber.

I dag rides der om en vandrerpriarie, hvori vindernes navne indgraves. I Henry Lauridsens tid kom der hvert år et nyt kostbart salvgod på bordet til priamieoverrækken. Dette er skønningen i klubben dog ikke til nu.

Sherlock Holmes ske evner kræver det ikke af referenten for at fortælle, at Hole In One vndt løbet for Louise Møller Nielsen. Men det kunne være, at sådanne evner var påkrævet, for spillerne er ved at kunne udpege vinderen inden løbet.

Antil Boy var spillet til favorit. Her-

udeover var der spillet jævn på de øvrige. Ingen forventedes at ville falde helt igennem.

Hole In One havde haft pause på grund af en skade, hvor den ved et slag havde fået en blodansamling, som det havde taget en god måneds tid at få bort. Derfor kendte ingen rigtigt dagsformen på denne hoppe, der ellers nok ville have været mere betruet.

Den slægt frem i opslaget til en relativ sikker sejr en halv længde foran Break The Mould og Bentse Skovgård, der havde ligget tredje/fjerde undervejs. En hederlig slutsprud kom der også fra Reel Line redet af Anne-Mette Højfeldt fra en plads blandt de sidste, og den klarede trediepladsen.

Farende Shoot The Sun faldt helt sammen til sidst og endte som den, der lukker og slukker.

Hole In One så fin ud ved sejren, og den ufrivillige pause kan have bekommet den vel. Sejren skal endvidere vurderes på den baggrund, at en regntøn hane sun den aktuelle, ikke er hoppens livret.

Sherlock Holmes-fortællingerne figurerer også en skurk, nemlig professor Moriarty, der efterstrebter helten. Aftenens første galoppløb var opkaldt

etter denne skurk. Og så her skydes værespriimen Sherlock Holmes-klubben, og er i modsætning til Silver Blaze-løbet ikke kun forbeholdt amatørerne.

Professor Moriarty Memorial, der ikke har noget sidesyktige i nogen anden verdensdel, blev vundet af Mr Fjordbak. Det er en troelig fuks valfink, der blev redet til sejr af amatørterren Marie Louise Andersen. Hun har kun gjort syv af arter, og dette var hendes første sejr.

Mr Fjordbak blev til at begynde med placeret i den sidste halvdel af feltet, men en helt forrigende afslutning indledt med en mylv omgang igen gav en meget sikker sejr med bred margin til Don John og Hot Seat, der begge havde laget sletnet i fronten undervejs.

En håndfuld medlemmer af den danske Sherlock Holmes-klub med præsident Bjarne Nielsen fra Sjælland var i dagens anledning mødt op for at overrekke de attraktivt værespriimer.

Begge vindere af galoppløbene er født efter den irsk opractede be-skeler Merring.

Og for nu at blive i det kinesiske:

Sherlock Holmes og Kineserens Fader.

Som avislæser var Sherlock Holmes som bekendt eksklusiv i sit valg af læsestof. Han koncentrerede sig i høj grad og med udbytte om det, der i danske oversættelser kaldes 'personlige' meddelelser eller annoncer - ja, vi har endda Watsons ord for, at Holmes klippede dem ud og klæbede dem ind i en stor bog til eventuel senere brug. Det er således tilfældet i *Den Røde Cirkel*, hvor Watson skildrer Holmes' både kritiske og anerkendende bemærkninger om de indklæbede meddelelser i bogen. *"Dear me!" said he, turning over the pages, "what a chorus of groans, cries and bleatings! What a rag-bag of singular happenings! But surely the most valuable hunting-ground that ever was given to a student of the unusual!"*

Det, der her tales om, er det daglige væld af private meddelelser, oplysninger, bekendtgørelser, kritiske eller komiske kommentarer m.v., som findes i 'the agony columns', og det er da også det udtryk, vi finder i Watsons skrifter.

Dette avisstof har nok også efter Holmes' tid haft mange læsere - men i kriminalitteraturen har det vist ikke mere den anvendelse, det have i Mesterens dage.

Der kan derfor være god grund til her ganske kort at nævne en kriminalroman, i hvilken indrykkede meddelelser under "Personlige" udgør et led i en iøvrigt spinkel beretning om spirende kærlighed og opklaringen af et mord. Romanen hedder ganske enkelt *The Agony Column* og udkom i 1916. Dens forfatter var Earl Derr Biggers, kineserdetektivens Charlie Chans åndelige fader.

Til Biggers' forfatterskab hører - foruden de seks Charlie Chan-bøger (alle udsendt i dansk oversættelse i 1938) - også fire romaner i den lettere stil. To af dem blev faktisk oversat til dansk - *The Agony Column* (dansk udg. *Ægteskab*, 1918) og *Inside the Lines*, 1915 (dansk udg. *Indenfor Linjerne*, 1920).

I et af de indledende oprin i *Ægteskab* lader Biggers historiens 'unge mand' få den idé at indrykke en lille annonce under 'Personalia' for på den måde at få kontakt med en tilbedelsesværdig ung dame, om hvem han endnu kun ved, at hun læser Daily Mails agony column.

I den forbindelse kommer Biggers med følgende forklarende forfatterkommentar: "I Sherlock Holmes' Tid trivedes de (annoncerne, red) navlig i *Times*, og mangen Forbryder blev opsnusset, efter at han i denne Spalte havde indrykket et eller andet mystisk Avertissement til en Medskyldig. Senere fandtes de fleste i *The Telegraph*, men da Småbladene dukkede op, fandt alle de troskyldige Sjæle Vejen til *Daily Mail*."

Som man vil se, hverken dybsindigt eller spændende, og i og for sig overflodigt i den givne sammenhæng - men netop derfor kæromment for den Holmes-læser, der altid glæder sig, når Mesterens navn anføres som et historisk reelt holdepunkt i, som her, en fortælling, der ellers er ren fiktion.

Der er gode grund til ikke at referere handlingen i *Ægteskab*. Trods den vildledende titel er der tale om en kriminalroman med et mord og en efterforskning, der fører til opklaringen - om end denne ikke sker med den indkaldte Scotland Yard inspektors gode vilje.

Det er ikke utænkeligt, at Holmes i givet fald ville have påtaget sig denne sag, hvis den var blevet ham forelagt. At den, for forbrydelsens vedkommende, ender med den skyldiges død for egen hånd, ville Holmes givet have billiget som den mest hensigtsmæssige udgang. Selve efterforskningen ville han uvivlsomt have grebet anderledes an - og det ville nok bevirket, at Watsons beretning om sagen i så fald kunne have været holdt indenfor det sædvanlige antal novelle-sider i stedet for at strække sig over de mange sider (122 i den danske oversættelse), som Biggers anvender. Til sidstnævntes forsvar skal

dog siges, at der jo også skulle være plads for kærligheden - og det er et emne, Watson havde sine grunde til at tie om.

Tilbage står dog, at Biggers' roman med sin originaltitel og det ovenfor citerede tekststykke rummer en lille hilsen til Mesteren i Baker Street fra Charlie Chans åndelige fader. Det er alt i alt ikke det ringeste sted, en sådan hilsen kunne komme fra.

P.J. Snare

PS: Skyldens endelige placering hos morderen ville have bestyrket Sherlock Holmes i hans ringe mening om og foragt for Scotland Yard. Den pågældende Scotland Yard inspektør overlever ikke sagen. Resten er hermed overladt til mine tålmodige læseres deduktionsevne.

For nu at gøre en ende på kineserierne må jeg også lige nævne, at Cay van Ash i 1984 lod Holmes møde Fu Manchu i *Ten Years Beyond Baker Street*. En fremragende idé, som forfatteren desværre - i mine øjne - tabte fuldstændig på gulvet.

NYE BØGER

Odd Magnar Syversen: *Den försvunne mr Edward* ("Den forsvundne mr Edward", övers Johan Wopenka; BJW-Förlaget)

Vad Sherlock Holmes var för England var på sin tid detektiven Asbjörn Krag för Norge. Författaren Stein Rivertons (1884–1934) äventyrsfyllda skildringar av den norske detektivens vardag är utan tvivel påverkade av Conan Doyles Holmes-berättelser. Det är dock meningslöst att jämföra de bågge författarna. Låt oss i stället konstatera att Riverton med detektivberättelserna om Asbjörn Krag, alla med härligt suggestiva titlar, lyckades skapa en rafflande, fantasieggande och, åtminstone för den samtida svenska läsaren, närmast exotisk bild av Kristiania kring sekelskiftet.

Den norske deckarkännaren och Riverton-specialisten Syversen har haft glädje att bland dr John H Watsons efterlämnade anteckningar påträffa ett manuskript som, inte helt oväntat, visar sig behandla ett hittills okänt samarbete mellan Holmes och Krag i Kristiania.

Till bekvämlighet för vänner av de bågge detektiverna har nu denna berättelse, en novell, publicerats på svenska som en första utgåva i BJW-Förlagets nystartade 333-serie. Häftet innehåller även Syversens behändiga och utförliga bibliografi "Asbjörn Krag – kronologisk" av vilken framgår att Krag mellan åren 1873 och 1896 var anställd vid Kristianias Politis Detective Afdeling men därefter öppnade egen privatbyrå.

De åttiosex kända berättelserna om Krag publicerades mellan 1903 och 1939 men skildrar händelser som tilldrar sig mellan 1887 och 1925. Av bokens praktiska förteckning över svenska förstapubliceringar av berättelserna framgår att några av dem märkvärdigt nog ännu ej utkommit på norska! Ett nostalgitiskt sug efter gamla Krag-utgåvor, ofta sönderlästa, har drivit upp det antikvariska priset och ett norskt förlag har med framgång tryckt upp faksimiler.

Som den insiktsfulle läsaren anar, är novelltitelns mr Edward ett täcknamn för den engelske kronprinsen, sedemera Edward VII, beryktad för sitt ohämmade nöjesliv. Skildringen av den resa som han 1895 företog inkognito till Kristiania i avsikt att sammanträffa med Oscar II har utformats som en underhållande och tidstrogen men ganska lätt kriminalanekdot, i vilken en oväntad komplikation naturligtvis med bravur uppklaras av Asbjörn Krag och den av drottning Victoria utsände Sherlock Holmes i lojalt samarbete.

Ted Bergman

Det finns flera sätt att utveckla litteraturen om och kring Sherlock Holmes. Ett av dem är att publicera "nyupptäckta" berättelser av dr Watsons hand; se t ex härovan. Ett annat är att ägna sig åt *the higher criticism*, den holmesianska vetenskap som grundlades på 30- och 40-talet av bl a Dorothy L Sayers och G K Chesterton.

Förutsättningarna för den är enkla: Sherlock Holmes var en verlig person, dr Watson skrev berättelserna och Conan Doyle var enbart litterär agent.

Det som står i skrifterna är alltså korrekt; Watson har inte sett eller hört fel eller misstolkat sina slarviga anteckningar. Det gäller bara att skaffa fram fakta i målet och att sedan logiskt använda sig av dessa.

Hans-Uo Bengtsson, till vardags docent i teoretisk fysik, ägnar sig gärna åt denna "högre kritik" och i föreliggande verk får vi äntligen klargjort exakt hur djupt persiljan sjunker i smöret en varm dag – "en lämplig tentamensuppgift för en nybörjarkurs i termodynamik". Vi får också veta hur pass omskakande den blott 21-årige James Moriartys avhandling om asteroidernas dynamik egentligen var: "en populärvetenskaplig presentation av modern kaosforskning"! och hur den "enkla uträkning" Holmes i "Silver Blaze" använder för att komma fram till att fångens hastighet är 53 1/2 miles i timmen, faktiskt är enkel. McD mera, med mera.

Trepiporsproblem och bagateller är underhållande och bildad läsning för den som vill lägga lite mer än Londondimma över sin syn på Holmes och som inte låter sig skrämma åt några sidor matematiska formler. Det finns gott om andra belöningar.

Boken förekommer i två upplagor, en onumererad om 221B exemplar som kostar 177 kr, samt en numrerad, där nr 1–21 är signerade av såväl författare som illustratören Andrzej Ploski och kostar 600 kr (då medföljer också en originalillustration ur boken). Nr 22–221 är signerade enbart av författaren och kostar 250 kr.

Sherlockianer är samlare; endast plånboken sätter gränser...

Anders Hammarqvist

a propos 'planbok'

Sherlockiana fra Pinkerton

1.	Baring-Gould: <i>Sherlock Holmes of Baker Street.</i> Popular Library 1963	75
2.	Tage Becker: <i>Sherlock Holmes contra Silver Blaze.</i> Rosenkilde & Bagger 1961	50
3.	Ted Bergman: <i>Sherlock Holmes i Sverige. En Bibliografi.</i> Sverige 1991, 155 s.	100
4.	Maurice Campbell: <i>Sherlock Holmes and Dr. Watson. A Medical Digression.</i> Magico 1983	75
5.	August Derleth: <i>The Adventures of Solar Pons.</i> Futura 1976	40
6.	— <i>The Memoirs of Solar Pons.</i> Pinnacle 1975	40
7.	— <i>Mr. Fairlie's Final Journey.</i> Pinnacle 1976	50
8.	Doyle & Carr: <i>Sherlock Holmes Bedrifter & Sherlock Holmes Sidste Bedrifter.</i> Martin 1966, 2 bd	100
9.	Loren Estleman: <i>Sherlock Holmes vs. Dracula.</i> Penguin 1979	50
10.	K. Greenwald: <i>The Lost Adventures of Sherlock Holmes.</i> Based on the original radio plays by Denis Green & Anthony Boucher. Barnes & Noble 1993, ill., fine in dj	150
11.	Peter Haining (ed): <i>A Sherlock Holmes Compendium.</i> Allen 1980, ill., 215 pp., fine in dj	200
12.	— <i>The Sherlock Holmes Scrapbook.</i> New English Library 1973, ill. 128 pp., vg in dj	175
13.	Trevor Hall: <i>Sherlock Holmes.</i> St. Martin nd. 157 pp	75
14.	Michael Hardwick: <i>Sherlock Holmes. My Life and Crimes.</i> Havill 1984, ill, 208 pp., fine in dj	200
15.	— & Mollie Hardwick: <i>Sherlock Holmes Privatliv.</i> Martin 1971	50
16.	H.F. Heard: <i>A Taste for Honey.</i> Penguin 1961	50
17.	— <i>Mord er en Bitning.</i> Martin u.å.	40
18.	James Edward Holroyd: <i>Baker Street By-Ways.</i> Allen & Unwin 1959, ill, 158 pp	250

19.	Walter Klinefelter: <i>Sherlock Holmes in Portrait and Profile</i> . Schocken 1975, ill., 104 pp	75
20.	Arthur H. Lewis: <i>Copper Beeches</i> . Trident 1971, fine in dj	200
21.	Ian McQueen: <i>Sherlock Holmes Detected</i> . David & Charles 1974, 227 pp., vg in dj	250
22.	Nicholas Meyer: <i>The Seven Per-Cent Solution</i> . Coronet 1975	35
23.	— <i>Den Snikende Gift</i> . Norge 1976	40
24.	Carl Muusmann: <i>Sherlock Holmes på Marienlyst. I Beridernes Konge</i> , Hus og Hjem 1950	50
25.	Michael Pointer: <i>The Sherlock Holmes File</i> . David & Charles 1976, ill., 168 pp., vg in dj	175
26.	Gilbert Pearlman: <i>The Adventure of Sherlock Holmes' Smarter Brother</i> . Ballantine 1975	75
27.	Ellery Queen: <i>En Studie i Mord</i> . Lademann u.å.	75
28.	Samuel Rosenberg: <i>Naked Is the Best Disguise</i> . Penguin 1975	40
29.	Sture Stig: <i>Sherlock Holmes Andra Sida</i> . Sverige 1976	200
30.	Julian Symons: <i>A Three-Pipe Problem</i> . Avon 1976	40
31.	Sven Sörmark: <i>En Oscariansk Skandal. Sherlock Holmes i Stockholm</i> . Sverige 1983, ill.	200

Alle priser er danske kroner netto / All prices are Danish Kroner net

Og så er det måske snart ved at være slut med tre-pibers problemerne. Fra Verner Andersen har vi modtaget nedenstående notits fra *Uddannelse:nyt. Fra Danmarks Apotekerforenings Kursusejendom*, september 1994:

1995 - rygeafvænningsår

Sundhedsministeren har i en pressemeldelse meddelt, at han med blandt andet apotekerne som samarbejdspartnere vil arbejde for at gøre 1995 til „Rygeafvænningsår“ - med særlig vægt på selvhjælpsgrupper og rygeafvænningsmidler. Af øvrige samarbejdspartnere nævnes Kræftens Bekæmpelse, Tobaksrådet, Hjerteforeningen og Sundhedsstyrelsen.

Apotekerne kan forberede sig på denne ekstra fokus på rygeafvænnning ved at deltage i kurset: „Rygeafvænnning på apotek“, som holdes 31. oktober - 1. november 1994 på Kursusejendommen. Det er et træningskursus for apotekspersonale, der ønsker at gennemføre rygeafvænningskurser. Mere information herom kan fås hos projektkoordinator Lillian Møller, Kursusejendommen.

Det næste bliver vel en censureret udgave af *Hamlet*, hvor dronningen udbringer Hamlets og Laertes skål i forgiftet Coca Cola. Eller en pædagogisk udgave af *Det Lange Farvel*, hvor Philip Marlowe spiser gulrødder i stedet for at ryge cigaretter og drikke milk shakes i stedet for Tom Collins. Åh, Fagre Nye Verden!

* * * *

OBS! OBS! OBS!

Fra Skatmesteren m/k har jeg fået meddelelse om, at visse medlemmer endnu ikke har betalt kontingen. Enkelte skylder helt tilbage fra '89, og de vil nu ganske enkelt blive slettet. De øvrige vil blive rykket igen til næste år, og betaler de stadig ikke, vil de også blive slettet.

Til gengæld har hele tre medlemmer betalt dobbelt, fordi de både betalte ved årsmødet og på det med sidste nummer vedlagte girokort.

Jeg gør opmærksom på, at girokortet bliver vedlagt **samtlige** numre af *Sherlockiana* - ellers bliver administrationen endnu vanskeligere. Man bedes derfor selv huske/føre kontrol med, om man har betalt. Har man ikke, skal man nok få det at vide. Men vores medlemmers intelligens taget i betragtning burde dette ikke blive noget problem.

SHERLOCK HOLMES MUSEUM

Skulle det endnu ikke være gået op for alle, så er der åbnet **Sherlock Holmes Museum** i den gamle arrestbygning i Nykøbing Sjælland. Her det første billede fra museet, taget under indretningsfasen, hvor jeg havde hjælp af John Farrell og Jim Cox fra Los Angeles.

og så lidt klip fra pressen:

Mandag den 9. maj 1993

Venstrebladet

Nr. 11

Sherlock Holmes bor nu i celle 4

Krimiforfattere fra hele Skandinavien med ved indvielsen af Nykøbings nye museum

SA er Sherlock Holmes sat fast i Nykøbing. I den trænge og ellers så bare arrestbygning kan man føle sig, finde ham de kommende fire måneder i form af bøger, billeder, tobakssæker og andet souvenirs om forfatteren Arthur Conan Doyle's mester-detectiv, som dermed har skiftet adresseen Baker Street i London ud med Hollets Plads.

Det siges, at Skandinavisk Kriminalselskab og Det Danske Kriminalekspertise holdt sin årlige kongress på Postforbundens kursuscenter i Rovrig den forgangne weekend, fordi de cirka 70 deltagere, hvis kongressen var blevet holdt i København, ville være ønsket af på værtshuset i tide og uide. Og det var da også en meget humørfyldt

samling krimiforfattere fra de nordiske lande, der lørdag eftermiddag var med, selv om den meget ubøjdelig indvielse af Sherlock Holmes-museet i Nykøbing indløb den hjemrejsen.

Blev lukket inde

Næsten samtlige skulle præ

at blive lukket inde i en

af cellerne, og det var ikke alle, der kom lige hurtigt ud, selv om de ringede med klokken, som virker endnu, selv om det efterhånden er længe siden, nogen har været på vand og brød i Nykøbing.

Sherlock Holmes må

univare Doktor Watson i

cellen, men til gengæld kan

han udvælge opklaringsstørrelse med museets ledermand, forfatteren Bjarne Nielsen. Svendstrup Hestehave, der er formand for Sherlock Holmes-klubben i Danmark, vicepræsident i Skandinavisk Kriminalselskab og kasserer i Det Danske Kriminalekspertise regner med at passe sit oversættelser arbejde side-til-side med custode-jobbet, og sommerens besøg på museet skal så vise, om der er baggrund for at videreføre det, når de fire måneder er gået, eller han og Holmes bliver sat på filialer i landet. Museet bliver kun åbent i weekendet, men til gengæld bliver det gratis at komme ind – og ud.

Også antikvariat

Bjarne Nielsen går nu i gang med at indrette en celle mere med en udstilling af fagbøger om kriminaliteter, og desuden håber han

Fotografen P. J. Snare
gav Bjarne Nielsen et
Sherlock Holmes-bog
til sag blandt de
indvandrere, da museet
åbnede i arrestbygningen.
Til højre ses den danske
krimiforfatter Flemming
Larskov, og lenavnt til
venstre Hans Chr. Soeac.

Til højre ses den
danske film- og antikvariat i arrestbygningen.

Bjarne Nielsen har i samarbejde med Nykøbing-Rørvig Kommunes kultur- og erhvervsudvalg fået lov til at få en mindre del af arrestbygningen af Justitsministeriet, efter at kommunen køb af bygningen ser ud til at gå i vækken. Hvis museet bliver en publikums-sucess, kan der eventuelt blive tale om at finde andre lokaler til formålet senere, men Bjarne Nielsen håber, at Holmes kan blive bag tæmmen.

Den kvindelige, norske
forfatter Kim Småge fik
under kongressen i Rovrig
overrakt Glaspaplen for
den bedste skandinaviske
kriminalroman i 1993.
»Sub Kosas«. Her er hun
sættes med Bjarne
Nielsen ved åbningen af
Sherlock Holmes-museet
i går.
Foto: Mik

Bjarne Nielsen fik en
syv kilos tung gave med
tilhørende flasker af
vennen Ove Lindholm,
Vig, der har hjulpet til
ved indretningen.
Og Bjarne Nielsens kone
fik neglen...

SHERLOCK BAG TREMMER

I Nykøbing arrest er
Sherlock Holmes,
Ellery Queen og
Bjarne Nielsen blot
tre blandt hundreder
af indsatte

Af Birgit Brunsled
Foto: Per Dougaard

Folk, der kender Bjarne Nielsens kriminelle fortid, vil slet ikke være overraskede over at høre, at han endelig er havnet bag tremmer.

Han har immervæk i flere år været formand for Det Danske Kriminalakademii, han er stadig president for Sherlock Holmes Klubben, og tilbage i 1978 startede han »Pinkerton«, landets første krimi-antikvariat, i et lille, koldt og skummelt kælderrum i Nansensgade i København.

Men det kunne og kan man ikke leve af, så Bjarne Nielsen arbejder også som oversætter - krimi-selvfølgelig - for at få smør på brødet og råd til at par af de grønne i ny og næ.

Og nu sidder han, der oven i kobet er son af en politimand, altså i Nykøbing Arrest.

Den første, man møder, når man træder ind, er ikke en fængselsbetjent, men selveste Humphrey Bogart med en smog i mundvigen: »Here's looking at you kid«, står der i taleboblen, og den berømte nasale stemme følger en ned ad den lange gang, hvor cellerne med deres tremmedøre ligger på stribe, og væggene er dekoreret med kriminelle

PIBEN DER MANGLEDÉ

plakater, fotos og bogomslag.

Bjarne Nielsen sidder på et lille kontor som, må det indrommes, er på den rigtige side af tremmerne. Han er nemlig flyttet ind i Nykøbing Arrest, som har stået tom de sidste syv år, og indrettet Sherlock Holmes Museum, kriminalbibliotek og krimi-antikvariat. Så »Pinkerton« eksisterer stadig.

Cellen, der huser Sherlock Holmes Museet, har *Sherlockiana* af enhver art: en stor samling bøger af og om Sherlock Holmes og dr. Watson - et par af dem på japansk. En mursten fra Bakerstreet 221 B i London, hvor Holmes som bekendt boede. Det uundværlige forstørrelsesglas. Den karakteristiske ternede deerstalker-hat samt et par elegante højje. Og så en lang rekke ting og sager med Sherlock Holmes-motiver: en flaske

champagne med Sherlock Holmes-etiket fra »Sporthotel«, der ligger nær Reichenbach-vandfaldet i Schweiz. Nøgleringe, frimærker, tændstikker, statuer, krus, badges, tobaksdåser. Der mangler faktisk bare den berømte pipe.

Der er også medlemskort fra nogle af verdens utroligt mange Sherlock Holmes-klubber. En af dem, der har hjemme i Denver, Colorado, USA, hedder »Dr. Watsons Forsomte Patienter«.

Blandt de mange billeder og plakater på væggen ses også en »Sir Henry Baskerville Medaile«, som »The Sherlock Holmes Society of Kenya« har givet Bjarne Nielsen.

»Interessen for Sherlock Holmes er blomstret op efter tv-serierne,« siger Bjarne Nielsen, »og jeg ved ikke,

hvor mange gange jeg er blevet spurgt: Har han virkelig levet?«

DET KOMPLETTE MYSTERIE

Bjarne Nielsen har fået stor opbakning fra Nykøbing Bibliotek - faktisk var det en bibliotekar der, som fandt stedet til ham. Bjarne Nielsen har flyttet sig eget store fagbibliotek om kriminalitteratur samt en del udenlandske litteratur til Nykøbing Arrest, og stedet er ved at få status som specialbibliotek. Det vil sige, at dels kan interesserende komme her og læse værkerne, og dels kan man få sit bibliotek til at bestille bøgerne og hæfterne hjem til den lokale læsesal. Det er det eneste kriminalbibliotek i Danmark.

»Så er det da lidt mere til

nytte end bare at stå her,« siger Bjarne Nielsen. Og der henvender sig også adskilige studerende, der skriver opgaver om kriminalitteratur. Her kan de finde gamle danske krimihæfter som »Kriminaginet«, »Rekordmagasinet« og »Den Blå Serie«, foruden gamle amerikanske pulpmagasiner og »Ellery Queen's Mystery Magazine« komplet fra 1968.

Alene forsiderne er den rene fryd. Her får man smæk for skillingen, og især magasinet »Weird Tales« har fantastiske forsider, som alle sammen udspinder sig over temaet »skønheden og udryret« med yderst letprækkede, uskyldige kvinder, der knuges i et jerngræb af uhylgelige mandsvæsener.

Bibliotekscellen er dekoreret med håndjern, revoler, og jeg ved ikke,

Bjarne Nielsen har gennem en årrække siddet som formand for Det Danske Kriminalakademii og styret landets første krimi-antikvariat, så han ved nok, hvor dan en deerstalker-hat skal sættes

Sherlockiana af enhver art vil få mundvandet til at løbe hos de fleste af Dr. Watsons trofaste læsere

engelsk bobby-hjelm.

En anden celle er okkupert af Det Danske Kriminalakademis bibliotek over dansk kriminalitteratur. Her findes en lang række romantiske krimihæfter fra Palle Rosenkrantz og til vore dage. Mange af forfatterne har man aldrig hørt om, andre som Pouls Henriksen Trampe, Ole Hoegh, Carlo Andersen, Anders Boe, Flemming Jarlakov, Kirsten Holst, kender de fleste.

DEN FORSVUNDNE SOMMERKRIMI

Grundstammen af biblioteket er doneret af private, der er interesseret i kriminalitteratur. Men flere og flere forlag sender deres udgivelser til biblioteket og kigger endda i gemmerne, så gamle udgivelser også kan ende her. Og flere private, der har

hørt om de kriminelle forehavender i arresten, har gennemgået hyldele og sendt bøger til biblioteket. »Er det bøger, vi allerede har, sender vi dem tilbage med en pen tak,« siger Bjarne Nielsen, der understreger, at der er skarp skillelinie mellem biblioteket og antikvariatet.

»Pinkerton« holder til i den største celle. Den prydes af en enorm butiksmontræ, som engang må have været fyldt med flodeskumskager, men som nu indeholder de fineste af bogenene. Og rundt omkring på hyldele vil man sagtens kunne finde den der krimi, »hvad var det nu den hed«, som man engang læste i et sommerhus og for sent opdagede mangledo de sidste to sider.

Fleres krimiinteresserede finder til Sherlock Holmes Museet, det vidner gæstebogen om. Og en halv time efter, at det Fri var gået, ankom kulturminister Jytte Hilden. Til gengæld har byens politimester ikke været der. Endnu.

Nykøbing Arrest, Hollets Plads, Nykøbing Sjælland. Sherlock Holmes Museet og krimi-bibliotekerne har åbent onsdag, torsdag og fredag 10-16, lørdag 10-14. Tf. 59 93 28 21.